

synes jeg ikke, den Bebrejdelse har saa meget paa sig.

De Foranstaltninger, der fandt Sted efter 5. August, nemlig Mineudlægningen i Store Bælt, var jo sikkert et kraftigt Brud med det radikale Ministeriums Opfattelse af vore Forsvarsforhold, saa kraftigt et Brud, som overhovedet kan tænkes, thi naar Ministeriet lagde Miner ud i Store Bælt og selvfølgelig gav Ordre til, at Minespærringen skulde forsvares mod enhver, ligegyldigt om han maatte komme fra Nord eller fra Syd, der vilde forsøge at forcere den — naar Ministeriet gjorde dette tvært imod sine tidligere Teorier, saa er det forstaaeligt nok, at man fra tysk Side maatte opfatte det som en Sikkerhed. Tyskerne havde jo nemlig tidligere haft Tvivl om vor virkelige Neutralitetsvillie og har vel heller ikke kunnet undgaa at have Tvivl derom; naar de saa, at det radikale Ministerium og dets Tilhængere stadig talte om Unytten af et Forsvar, talte om, at Forsvaret skulde indskrænkes — Socialdemokraterne endog saa til ingenting, Afvæbning, og de Radikale til en Slags Politivagt, saa er det temmelig sikkert, at man fra tysk militær Side har set med Mistænksomhed paa en saadan Udvikling. Naar man da saa det modsatte, naar man saa Mineudlægningen og saa, at den selvfølgelig, hvad man, saa vidt jeg ved, ogsaa fik Bekræftelse paa ad praktisk Vej, var ledsaget af Befaling til at afvise enhver, der vilde forcere Spærringen, er det rimeligt, at det i Tysklands militære Kredse skabte Tillid til, at vi virkelig vilde være neutrale. Og Mineudlægningen kunde jo i Virkeligheden forsvares overfor Vestmagterne ved, at vi befandt os i en Tvangssituation inde under de tyske Kanoner. Det er jo ogsaa gaaet godt med den Ting, men det er min Overbevisning, at hvis vi ikke i 1909 havde faaet de Love, hvorefter vi kunde foretage de Rustninger, der blev foretaget, vilde det ikke have været muligt at opretholde den Tro i Tysklands militære Kredse, at det virkelig var vor Alvor, at vi vilde være neutrale. Og det var jo det, det kom an paa, at den Tro kunde blive opretholdt. Det kunde ikke ske alene ved Samtaler, det maatte ske ogsaa ved Handling. Det er min Overbevisning, at hvis de radikale og socialdemokratiske Partier i 1909 havde faaet deres Villie, vilde Danmark have været udsat for at blive betragtet som et Land, der ikke vilde værges sit Territorium mod at blive brugt af en anden Magt, og som et Land, hvis For-

svar kun var fingeret; og hvad der saa var sket, det havde Generalstabschef v. Moltke tydelig nok sagt.

Jeg viger selvfølgelig ikke tilbage for at tage Ansvaret for, hvad der skete ved Samtalerne og i 1909, og jeg gør det saa meget mindre, som det er min Overbevisning, at hvis det ikke var sket, havde det set ilde ud her trods alle Protester fra anden Side i saa Henseende. Derfor kunde der, naar det ærede 17de Medlem for Hovedstaden (Vilhelm Rasmussen) sagde, at ethvert Medlem indenfor Venstre skulde spørges Mand for Mand, om de billigede denne Instruks, være meget mere Grund til at sige: Lad os spørge de Herrer fra socialdemokratisk og radikal Side Mand for Mand, om de virkelig nu billiger den Optræden, som de viste i 1909, da de faktisk vilde lade Danmark henligge med et Forsvar, der af alle maatte betragtes som fingeret. Det var efter min Mening en hasarderet Politik, man den Gang førte fra de Sider.

Nu kan der siges: Ja, men de gjorde det, fordi de ikke vidste bedre; de troede, at vi ikke her i Europa vilde faa Krig, eller i alt Fald, at der meget vanskelig vilde komme Krig her i Europa. Og det var vore radikale Partier ikke de eneste, der troede, den Slags Opfattelser har man ogsaa fundet udenfor Danmark. Besynderligt nok for Resten, thi man kunde næsten sige sig selv, at naar Magterne rustede saa stærkt, som de gjorde, og skabte et Militærapparat af det Omfang og af den Styrke, som Tilfældet var, vilde der komme en Dag, da man vilde blive simpelt hen nødt til at prøve Apparatet, fordi det ikke vilde være muligt at opretholde det længere, og man maatte lade det briste eller bære. Og ud fra den Betragtning var det ogsaa, at vi andre saa, at den Krig maatte komme, hvornaar kunde vi ikke sige, men den maatte komme; fordi en Afgørelse maatte der til. Vi kunde selvfølgelig heller ikke se, at den vilde faa saa voldsomt og saa langvarigt et Forløb, som den fik.

Nu kunde man sige, at i 1909 kunde de radikale Partier maaske ikke vide, at Faren var saa overhængende. Men vi har jo faaet at vide, at fra 1910 af har Ministeriet kendt i alt Fald de Lützenske Samtaler, og saa forstaar jeg ikke ganske, at man med Kendskab til disse har kunnet lukke Øjnene for Tidens Alvorlighed, og jeg forstaar ikke rigtig, at man har kunnet opretholde den Spot, som man i 1909 forsøgte overfor det ærede Medlem